

facultatibus emi, conductorem expellat, atque probabilior, magisque recepta videtur affirmativa. *b*
 33 Locatoris vero iure resolutio, non modica quaestio est, an conductoris ius quoque resolvatur, ut propterea successor ei stare non teneatur, & e converso, ex correlativorum natura, ut neque ipse succedat. Ut praesertim in Ecclesiarum, vel Ecclesiasticorum beneficiorum bonis contingit, atque communis distinctio est, an proprio, vel Ecclesiae nomine locatio facta sit, ut primo casu, resolutio iure dantis, resolvatur ius acceptoris, secus autem in altero, nisi mala fides, vel iniustitia pensionis, aut soliti alteratio id suadeat. *i*
 34 In feudi vero, vel fidei commissi independence successore, regula durationi contractus assistit, nisi mala fides, vel notabilis laesio, iniustitia, aut devolutio, vel restitutionis imminuentia, regulam inducat limitationem. *l*
 Ubi vero à viro locatio facta sit, an uxorem, soluto matrimonio, vel alias restitutionis facto casu, obliget, ut locationi stare teneatur, quaestio est, quae à variis distinctionibus in dotali sede recentis decisionem recipit, *m* Generaliter autem pariter facti, potius quam juris quaestio est ex facti qualitate decidenda, praesertim vero ex more regionis ipsorumque bonorum qualitate, ac aliis circumstantiis, quae bonam, vel respectivè malam fidem suadeant.
 36 In isto quoque contractu, eadem intrat laesio, quae in altero emptionis, & venditionis cadit, nisi de ingenii, seu virtutis operibus agatur, estimationem non de facili recipientibus, sub usurarum sede quaestione peracta, an mixtura istum inter contractum, illumque usufructum reddat. *n*
 Super hominum vero operis in hunc contractum expressè non deductis, hoc pensionis debito sub mercedis, vel salarii vocabulo explicari solito, quaestiones cadunt, certam re vera, ac generalem non recipientes regulam, cum à facti potius circumstantiis, potissimum autem à regionibus moribus, ac personarum, ipsorumque operum qualitate decisionem id recipiat, non de facili sub compendio explicabile, ideoque in sua sede videndum. *o*

Comprehensionis, vel interpretationis quaestiones quandoque foris audit, inter locatorem & conductorem. Putandum ad habitandum locata domo, exteriorum partium usus locatus censetur, sive potius ad locatorem pertinere, ejusque commodo cedat, Idque ex consuetudine, vel ex pensionis quantitate decisionem recipit, idemque super membris, & officinis eodem modo quo in emptionis, & venditionis contractu contingit. *p*
 39 Super fructuum, & emolumentorum perceptione, disputationes quoque cadunt, ut pro consuetudine conductor eos percipiat, ipsaque re conducta fruatur, non autem ut abutatur, ut rem exfructet, sive ut pro tempore non suo imaturam, ac praeventivam faciat collectionem, & aliàs locatori, vel successoris in conductione praedijcet. *q*
 40 Expensarum item, ac meliorationum, habentur controversiae, an conductori per locatorem restitui debeant, idque certam, ac genericam non recipit regulam, cum ex facti qualitate, & circumstantiis totum pendat, ex pactis nempe & legibus in contractu adjectis, vel ex consuetudine, sive ex sumptuum, & melioramentorum qualitate, & in illa intrat aequitas, quae locationem de alieno prohibet, ideoque officij, vel arbitrij iudicis impartitionem iustè exigat. *r*
e disc. 19. hoc tit. l. plenè Amat. resol. 29.
f disc. 1. l. q. seg. hoc tit. & disc. 64. l. q. seg. 156. & 174. de reg. u. locis proxime citatis. x ibidem. y ibid.
z ibidem. a ibidem. b disc. 7. 8. 9. & 11. hoc tit.
c disc. 7. l. seg. hoc tit. d disc. 10. 33. & 53. hoc tit.
e tit. de Emphy. disc. 38. l. q. 45. hoc tit.
g disc. 38. l. 41. hoc tit. h ibid.
i disc. 25. l. 51. hoc tit. l. disc. 24. hoc tit.
m disc. 25. hoc tit. num. 3. n. tit. de usur. disc. 4.
o tit. de success. disc. 18. & disc. 52. hoc tit.
p disc. 29. hoc tit.
q disc. 78. & 79. de regal. & alibi, eod. tit. & disc. 8. hoc tit.
r tit. de emphy. disc. 12. 31. & 48. & disc. 10. hoc tit.

Finis Libri Quarti:

JO. BAPTISTÆ
DE LUCA
 VENUSINI,
 S. R. E. Presbyteri Cardinalis;
THEATRUM
VERITATIS & JUSTITIÆ,

SIVE DECISIVI DISCURSUS PER MATERIAS, SEU TITULOS distincti, & ad veritatem editi in forensibus controversiis Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus pro una partium scripsit, vel consultus respondit.
LIBER QUINTUS,
 Cujus I. Pars de Usuris, & Interesse; II. de Cambiis; III. de Censibus; IV. de Societatibus Officiorum.
CUM NONNULLIS RECENTISSIMIS SACRÆ ROTÆ
 Romanæ Decisionibus ad materiam spectantibus; nec non Annotationibus, ac Discursibus, qui antea in Supplementis extabant, suis locis optime adjectis.

VENETIIS, MDCCXXVI.
 Ex Typographia Balleoniana.
 SUPERIORUM PERMISSU, AC PRIVILEGIIS.

INDEX ARGUMENTORUM IN DISCURSIBUS

Qui in Prima Parte Quinti Libri, de Usuris, & Interesse continentur.

DISC. I.

Firmana.

DE contractu trino, seu de tribus contractibus, societatis, assicurationis fortis, & assicurationis lucri: An eodem tempore cum eadem persona celebrari possit? Et quid ubi dicti tres contractus non exprimentur, sed datur simpliciter pecunia sub certo lucro? An subintelligantur pro eodem lucro subintinendo.

DISC. II.

Tusculana societatis, seu locationis.

De Bulla Pii V. super prohibita societate animalium ad capitale saluum, an & quando locum habeat, necne; Et de eodem contractu trino, seu concursu trium contractuum, societatis, assicurationis fortis, & assicurationis lucri, quando subintineatur. Et quid in contractu locationis in quo conductor suscipiat in se casum, seu periculum rei locatae.

DISC. III.

Romana nautici fœneris.

De nautico fœnore, seu cambio maritimo, quomodo subsistat, necne, ad materiam & intellectum text. in c. *naviganti de usuris*; Et quando dicatur continere societatem, & sic contractum diversum ab illo, de quo in d. *naviganti*.

DISC. IV.

Romana locationis Venæ ferri.

An & quando mixtura mutui veri, vel interpretativi reddat usurarium contractum locationis & conductionis, sive emptionis & venditionis, vel similem &c. Et quomodo in dictis contractibus locationis & conductionis, vel emptionis, & venditionis cadat usura.

Et an mutuum necessarium, quia nempe promittat quis & se obliget certam summam mutuare, vel ab aliis mutuari facere, reddat licitas accessiones, vel aliud lucrum, & excuset ab usura.

DISC. V.

Romana cessionis usurarium.

An Christianus cessionarius Judæi exigere possit usuras judæicas, quæ per ipsum Judæum cedentem à debitore invito, etiam in judicio exigi possent; Et an usura Judæorum excedere possint duplum fortis.

DISC. VI.

Romana usurarium Judæarum.

An Princeps secularis; vel etiam Summus Pontifex possit usuras Hebræis permittere, vel teneatur prohibere; Et quatenus dicta permissio fieri valeat, An illarum reductioni, seu moderationi locus esse debeat necne: Et generaliter de ista materia usurarium judæicarum earumque reductionibus de præterito.

DISC. VII.

Romana Pignorum.

An, & quando usura hebræorum exigi possint ultra terminum 18. seu respectivè 21. mensium, intra quorum spatium per capitula statutum est pignora vendi debere, ac usuras amplius non currere. Et an bonis alienis per non dominum oppignoratis, possit dominus ea vindicare à bancherio hebræo non restituta pecunia, pro qua oppignorata sunt, cum usuris.

Card. de Luca, Lib. V.

DISC. VIII.

Tiburina Castri S. Angeli.

De pacto legis commissoriae, ut creditor, certo casu, vel conditione contingente remaneat pignoris dominus, An & quando dicatur usurarium & invalidum, vel potius subsistat.

DISC. IX.

Romana, seu Reatina dotis.

De contractu *anticrepes*, & ut vulgò dicitur, ad *gaudentium*, An & quando dicatur validus, vel respectivè fœneratius. Et de effectibus eorundem resultantibus imputationis fructuum in fortem, ac aliis.

DISC. X.

Romana fructuum census.

De conclusione, quod ubi valor pignoris non excedit creditum, fructus non imputentur in fortem, sed creditor eos faciat suos, an & quando procedat.

DISC. XI.

Præfina simulat ionis contr. actus.

De duplici contractu contemporaneè celebrato, emptionis, & venditionis cum pacto redimendi, ac locationis & conductionis, quia nempe vendat quis rem suam alteri cum pacto redimendi, & unico contextu eam conducat sub annua pensione, qui contractus *livellarius*, seu vulgò *parto a franchire* dici solet, an censetur licitus, vel potius usurarius.

DISC. XII.

Sarvonen. Pecuniaria.

De probatione solutionis usurarum facienda per debitorem, ad effectum illas imputandi in fortem, vel repetendi, quomodo desideretur, Et de differentia probationis inter casum imputationis, & alterum repetitionis; Et an creditor licitè usuras retineat ratione interesse lucri cessantis; Et aliqua de compromisso super usuris, an fieri possit in laicum, sive an laudum arbitri possit eas canonizare; Et quid de transactione super eisdem usuris inita; Et an utilitas debitori resultans ex mutuo reddat licitas accessiones.

DISC. XIII.

Romana imputationis fructuum.

An fructus, seu accessiones voluntariè & absque pacto soluta pro credito pecuniario sint licita, ita ut non extempnent fortem; Et de circumstantiis dictam perceptionem licitam reddentibus.

DISC. XIV.

Esina Census.

De interesse damni emergentis, An & quando per creditorem à moroso debitore exigatur licitè & citra usuram, etiam sine requisitis desideratis per *decis. 2. Mohed. de usuris*.

DISC. XV.

Viterbien. Transactionis.

An sint licita, vel respectivè usurariae accessiones, quas donator quantitatis donatario pendente solutione promittit, ac solvit. Et quid de accessionibus pro pretio alicuius mercimonii, seu negotiationis, An & quando intrent fructus recompenfativi juxta terminos text. in l. *curabit, C. de act. empr.* Et an subintineantur accessiones soluta pupillo,

pillo, vel minori per ejus majorem conjunctum, qui de jure esset, seu esse deberet ejus legitimus tutor, seu curator.

D I S C. XVI.

Fulginate. Pecuniaria.
De eadem materia discursus præcedentis, An scilicet, & quando debeantur, seu in conventionem deduci possint fructus, vel accessiones pro pretio mercium, vel tabernæ ad terminos, *text. in l. curabit, C. de action. empti.*

D I S C. XVII.

Baren. Censu.
De eadem materia fructuum recompenfatorum pro pretio rei venditæ ad terminos *text. in l. curabit, C. de action. empti.* Et quatenus illi sint regulariter debiti, quia de pretio rei fructifera exigantur, at tamen ad majorem taxam, seu rationem, quam ipsius rei fructus importent, An & quando intret imputatio in sortem, eaque extincta etiam repetitio indebiti soluti. Et de differentia imputationis & repetitionis indebiti, & an in hoc bona fides creditoris, seu iusta credulitas excuset, & quid si pro pretio constitutum census, sed nulliter, an debeantur fructus tanquam damna & interesse, & ad quam rationem.

D I S C. XVIII.

Lucana.
An & quando fructus, vel usuræ conventæ pendente solutione pretii rei fructifera, possint excedere ipsius rei fructus. Et quid ubi de tempore conventionis adquirent, sed postea accidentaliter ipsius rei fructus diminuti sunt.

D I S C. XIX.

Senen. seu Florentina.
An interesse per emptorem debitum ratione pretii non soluti excedere possit ipsius rei venditæ fructus; Et quid ubi emptor non est in mora.

D I S C. XX.

Esina fructuum.
De eodem puncto, An fructus debiti per emptorem pendente solutione pretii excedere possint, tanquam damna & interesse fructus ipsius rei, quia nempe conventum fuerit, ut ex pretio extinguerentur census, vel alia debita usuraria venditoris ad majorem rationem; Et quid ubi emptor iustam non solvendi causam habuit, ob litem, vel molestias sibi illatas.

D I S C. XXI.

Neapolitana Pecuniaria.
De fructibus recompenfatis pro pretio rei fructifera, An possint à principio conveniri & taxari ad certam summam, Et quando hæc dicatur iusta, vel excessiva.

D I S C. XXII.

Ravennaten. fructuum.
An fructus recompenfati debiti ex æquitate, *l. curabit* pendente solutione pretii rei fructifera, debeantur, si emptor per iudicis sequestrum, vel inhibitionem impeditus fuit ne solveret.

D I S C. XXIII.

Senen. fructuum.
An emptor, in cuius facultate positum fuit, post lapsum certum terminum conventionalem deponere pretium penes publicum officialem, vel etiam penes se ipsum tanquam depositarium ad sui electionem, cum pacto, ut etiam in casu electionis de se ipso, ad aliquos fructus non teneatur, remaneat à dictorum fructuum cursu liberatus, eo ipso quod dictus terminus expiravit,

absque alia interpellatione, vel declaratione quod retineret in titulum depositi.

D I S C. XXIV.

Pistorien. fructuum.
Demandata per iudicem ad iudicationem aliquorum bonorum debitoris ad favorem creditoris, si postea idem debitor, vel ejus hæres eadem bona vendat dilata solutione pretii sub conditione fructuum recompenfatorum, An isti debeantur creditoribus, vel potius cedant ad commodum debitoris ejusque hæreditatis.

D I S C. XXV.

Romana Interfusuriorum.
An & quando emptori debeantur fructus recompenfati ad terminos, *l. curabit* pro pretio soluto venditori, qui rem non tradidit.

D I S C. XXVI.

Romana Pælli.
An valeat, vel potius usurarium censendum sit pactum, per quod emens rem fructifera dilata pretii solutione sub conventionem fructuum recompenfatorum; prohibeatur ad certum tempus restituere sortem, atque se eximere à dictis fructibus; Et aliqua de fructibus prædiorum urbanorum, quomodo illi calculandi sint, ad effectum regulandi fructus recompenfati pretii.

D I S C. XXVII.

Romana fructuum.
Si emptor deposuit pretium, & deinde ex nova conventionem illud in toto, vel in parte ad eum pervenit ex causa depositi, An pro tempore, quo habuit pretium in manibus, teneatur ad usuras recompenfativas; Et aliqua de taxa fructuum bonorum feudaliibus, vel jurisdictionalium discretivè ab allodialibus.

D I S C. XXVIII.

Nepesina.
An conveniri possit de fructibus recompenfatis pendente solutione quantitatis promissæ per transactionem initam ratione litis vertentis super bonis stabilibus fructiferis.

D I S C. XXIX.

Marsicana Legati.
An & quando pro legato quantitatis debeantur per hæredem morosum usuræ, seu accessiones, præsertim ubi agitur de legato ad favorem Ecclesiæ vel piæ causæ, & quando in his legatis intret ratio interesse lucris cessantis, vel damni emergentis.

D I S C. XXX.

Neapolitana Legati.
De eadem materia usurarium, seu fructuum pro legato quantitatis ad favorem Ecclesiæ, vel piæ causæ, Et quatenus non debeantur, an de facto & voluntariè soluti ipsius Ecclesiæ Administratoribus imputentur in sortem ad effectum illam extenuandi necne.

D I S C. XXXI.

Florentina fructuum legati.
De usuris legati consistentis in quantitate, An debeantur legatario conditionali, cujus ius ex subsecutis resolutum sit, si pecunia interim fuerit per hæredem investita in bona fructifera.

D I S C. XXXII.

Taurinen.
Donatore reservante certam pecuniariam quantitatem à donatario sibi, vel alteri solvendam, an possit conveniri de usuris, vel accessionibus, dictæ pecuniæ solutione pendente præstandis, & an

Et an licitè exigì possint, quod influit etiam ad materiam fructuum recompenfatorum.

D I S C. XXXIII.

Januen.
De eadem materia usurarium ex legato, An debeantur, ubi agitur de legato facto per patrem filiae, vel nepti in causam dotis præstandæ tempore nuptiarum.

D I S C. XXXIV.

Hortana Spolii.
De requisitis ad damna & interesse passæ per fideiussorem petentem illorum refectioem à principali debitore, & quando fideiussor possit sumere pecuniam sub usuris, vel ad interesse in damnum principis.

D I S C. XXXV.

Papien. Pecuniaria.
De transactione super usuris, An & quando attendatur in præjudicium ipsius transigentis; Et quid in præjudicium tertii, puta secundi creditoris oppositum creditori anteriori extinctionem debiti cum imputatione usurarium; Et aliqua de interesse damni emergentis.

D I S C. XXXVI.

Romana Sponsionis.
An dicatur usurarium contractus, per quem dentur bona, sub obligatione solvendi eorum valorem in duplo, seu alias excessivè, quando emptor uxorem duxerit, seu aliquam dignitatem obtinuerit, quodque aliàs ad nihil teneatur; Et quatenus contractus non sit usurarius, An & quando ex alia ratione sit infectus, & prohibitus, & generaliter de materia sponsionum.

E X S U P P L E M E N T O

D I S C. XXXVII.

Romana Pecuniaria.
An ille, cum cuius opera, & pecunia aedificium, vel aliud opus construitur, conveniri possit cum aedificio Domino de fructibus recompenfatis;

Et quid ubi Dominus aedificii, vel operis pro illo construendo fuisset aliàs distracturus bona, vel jura fructifera.

D I S C. XXXVIII.

Romana Pecuniaria.
De licitis, vel illicitis accessibus solutis ex precepto testatoris pro legato, sive pro debito, quod à debitore deberet investiri in occasiones fructiferas, ubi propriæ obligationis confessio, vel agnitio, detegatur erronea.

D I S C. XXXIX.

Bononien. Contractus.
De eodem contractu de quo supra, *disc. 11.* nuncupato pacti francandi, an usurarius censendus sit, quando rei incertitudinem habeat, ut propterea fructus in sortem imputandi sint, necne.

D I S C. XL.

Corona, seu Veliterna Contractus.
De eadem materia de qua supra, *disc. 2.* super contractu societatis ad caput salvum, & an intret Bulla Sixti V. Et de locatione mercimonii.

D I S C. XLI.

Urbinate. Pecuniaria.
An, & quando conventio usurarium pupillarium facta per Tutorem cum debitore pupilli valeat, & quomodo.

D I S C. XLII.

Bononien. Fructuum.
De eadem materia de qua supra, *disc. 15. & 16.* fructuum recompenfatorum pro pretio mercium, quæ vendantur tanquam universitas, & an licet debeantur post mortem venditoris illi hæredi, cui interdictum sit mercimonium; Et an post ipsarum mercium peremptionem.

D I S C. XLIII.

Romana transactionis.
De eadem materia de qua supra, *disc. 12. 15. & 35.* an scilicet, & quando transactio reddat licitas usuras alias illicitas; Et incidet de usuris lucris dotalis.

I N D E X C A U S A R U M

Hoc titulo de Usuris, & Interesse, ordine Alphabetico per Dioeceses dispositus.

B	M	Pacti, disc. 26.
Baren. censu, disc. 17.	Marsicana legati, disc. 29.	Pinorum, disc. 7.
Bononien. contractus, disc. 39.	N	Seu Rentina dotis, disc. 9.
Fructuum, disc. 42.	Neapolitana legati, disc. 30.	Sponsionis, disc. 36.
C	Pecuniaria, disc. 21.	Usurarium Judaicarum, disc. 61.
Corona, seu Veliterna contractus, disc. 40.	Nepesina, disc. 28.	Romana Pecuniaria, disc. 37.
E	P	Pecuniaria, disc. 38.
Esina censu, disc. 14.	Papien. Pecuniaria, disc. 35.	Transactionis, disc. 43.
Fructuum, disc. 20.	Pistorien. fructuum, disc. 24.	S
F	Prænestina simulationis contractus, disc. 11.	Senen. seu Florentina, disc. 19.
Firmana, disc. 1.	R	Fructuum, disc. 23.
Florentina fructuum legati, disc. 31.	Ravennaten. fructuum, disc. 22.	Savonen. pecuniaria, disc. 12.
Fulginate. pecuniaria, disc. 16.	Romana cessionis usurarium, disc. 5.	Taurinen. disc. 32.
H	Fructuum, disc. 27.	Tiburina Caltri S. Angeli, disc. 8.
Hortana spolii, disc. 35.	Fructuum censu, disc. 10.	Tusculana societatis, seu locationis, disc. 2.
I	Imputationis fructuum, disc. 13.	V
Januen. disc. 33.	Locationis venæ ferri, disc. 4.	Viterbien. transactionis, disc. 15.
L	Interfusuriorum, disc. 25.	Urbinate. Pecuniaria, disc. 41.
Lucana, disc. 18.	Nautici fœnoris, disc. 3.	

INDEX ARGUMENTORUM IN DISCURSIBUS

Qui habentur in Secunda parte Quinti Libri, de Cambiis.

DISC. I.

Romana Cambiorum.

De Cambiis platealibus an valeant, ubi circulata, seu continuata sint de plateis ad plateas absque mixtura nundinarum, & in quo differant à nundinalibus. Qua occasione agitur de cambiorum origine, introductione, natura & continuatione. Et quatenus cambia, præsertim platealia sint excessiva, redolentia magnum damnum debitoris, & respectivè licrum creditoris, An ex hoc remaneant invalida & usuraria, vel potius sit locus eorum reductioni, seu moderati.

DISC. II.

Eadem.

Data campforii facultate accipiendi & girandi super cambiis pecunias in vim cedule bancariæ per ipsum solvendas, An cambiare possit cum seipso, & sine interpellatione. Et an talis facultas expiret per mortem naturalem, vel civilem unius, vel alterius ex contrahentibus.

De justificatione spacciatorum; An præcisè requiratur per exhibitionem literarum in actis; Et an correspondens debeat esse Bancherius, ac literæ, seu tractæ debeant impleri per Bancum. Et de libertate pecuniæ solvendæ cedulæ pro eius reintegratiōe, ac de provisione cedulæ quanta sit.

DISC. III.

Romana Manutentionis.

An cambium creati possit ex credito antecedenti sine pecunia numerata. Et an sublineatur cambium si pecunia data debitori in alios usus creditoris notos convertenda sit, itaut hic certo sciat debitorem non posse cambiare in nundinis, ibique literas implere. Et de conversione cambiorum decursorum in fortem novi cambii an subsistat, vel potius imporet anatocismum.

DISC. IV.

Camerinæ Cambii.

An mandatum datum ad cambiandum, seu girandum super cambiis, expiret per mortem mandantis, vel mandatarii. Et qua occasione agitur de pluribus speciebus mandati dati ad cambiandum.

DISC. V.

Viterbiæ Cambii, seu Societatis.

Debitore assumente in se onus cambiandi, seu girandi pecunias sub cambiis, ac facta ex conventionem deputatione certi mercatoris, per quem cambium exerceri debeat, si deinde creditor, ut debitori rem gratam faceret, cum liberet ab obligatione utendi opera dicti mercatoris, An exinde resulter omnimoda novatio, itaut inducatur etiam liberatio ab onere cambiandi.

Dissoluta societate per mortem unius ex sociis, An & de quibus lucris, vel damnis socii defuncti hæredes debeant.

DISC. VI.

Romana Cambii de Sfortis.

De justificatione realitatis cambiorum, an ad illam præcisè sint necessaria literæ, itaut sine illis alia fieri possit probatio necne. De simulatione personarum in isto contractu, Et

an illa facultas, quæ data est mercatori, cum quo initus fuit contractus, suffragetur alteri non mercatori, cui creditor jura cesserit, seu ad cuius commodum mercator ab initio sub ipsius simulato nomine contraxerit.

De cambiis limitatis sub conventionem, ut in casu moræ, seu in alterum eventum cesset limitatio, & cambia debeantur ad rationem currentium, An facta casu talis conditionis, requiratur nova intimatio, seu interpellatio debitoris.

DISC. VII.

Romana Pecuniaria de Benetis.

De justificatione cambiorum jam solutorum, An fieri possit per confessionem, aliaque adminicula, & alia quam per scripturam ipsarum literarum, seu spacciatorum, quomodo, & quando.

DISC. VIII.

Romana Cambiorum de Sabellis.

De cambiorum debito etiam absque spacciis, eorumque justificatione loco damnorum & interesse ob cambiandi onus assumptum per debitorem per seipsum, vel per sonam ab eo deputatam, Et quando id procedat.

DISC. IX.

Romana Cambii de Manfronis.

An onus cambiandi assumptum per debitorem obligatum proinde ad cambia etiam sine spacciis & justificatione realitatis loco damnorum & interesse, si est limitatum ad certum tempus, illo elapso duret, vel potius expiratam censeatur, itaut in futurum dicta damna & interesse amplius non debeantur.

DISC. X.

Romana Cambii de Manutis.

De eadem materia cambiorum debendorum per debitorem etiam sine transmissione literarum aliisque realitatis requisitis loco damnorum, & interesse, ex eo quod ipse debitor cambiandi onus in se suscepit, Quid ubi cum dicta susceptione oneris concurrat etiam facultas cambiandi data ipsi creditori.

Et aliqua de contractus cambii invaliditate, ex eo quod creditor innotescat debitorem suscipiente pecuniam, illam in alios usus convertitur esse, neque posse in nundinis literas implere.

DISC. XI.

Romana pecuniaria de Vecchis.

De fructibus, seu cambiis debitis absque cursu & justificatione spacciatorum loco damnorum, & interesse ob non impletum onus ab ipso debitore susceptum, Et an istud limitatum ad certum tempus remaneat ultra illud operativum. Et de aliis ad hanc materiam.

DISC. XII.

Ravennatæ, seu Faventina cambii.

An facultas cambiandi data creditori operetur, ut iste cambiare possit cum seipso sine speciali mentione, Et quatenus hæc non adesse, an sufficiat præsumptiva probatio, deducta præsertim à solutione cambiorum. Et an ad justificationem cambiorum sufficiant solum primæ literæ nuncupatæ dell' Andata, absque eo quod doceatur de aliis responsivis nuncupatis del Ritorno.

DISC.

Index Argumentorum.

DISC. XIII.

Romana pecuniaria, seu cambiorum.

De probatione mandati, seu facultatis accipiendi ad cambium, & girandi, seu continuandi super cambiis, quomodo sufficiente facta esse dicitur, ut cambia debeantur.

DISC. XIV.

Romana partitorum.

De facultate data socio administratori accipiendi pecunias ad cambium pro negotio sociali explendo in certo casu, An exerceri possit absque intimatione socii, quod casus evenerit, quem ille credere poterat non evenisse.

Si socius ut extingueret cambium limitatum, iniit in præjudicium negotii sociali cambium rigorosum, An sublineatur actus ad limites prioris cambii limitati, itaut ad eam rationem cambia deberentur necne; Et an facultas accipiendi ad cambium in solo casu indigentie possit exerceri priusquam indigentia casus veniret, ac præventive, ut eveniente casu pecunia esset prompta: Et aliqua de clausura nundinarum.

DISC. XV.

Romana cambii de Fanninis.

Stante pacto, quod super cambiorum justificatione stetur libro & scripturæ ipsius creditoris, An hic teneatur suum librum, seu scripturam exhibere, atque exinde justificare cursum & realitatem cambiorum, quamvis exhibeat spaccia, & faciat justificationem per literas reditus.

DISC. XVI.

Romana census.

De cambiis limitatis cum pacto, ut debitore aliquid non adimplente, cesset limitatio, itaut debeantur cambia currentia, num valeat, Et quatenus sic, An facta casu non implementi, requiratur nova debitoris interpellatio. Vel an per subsequentem receptionem implementi censeatur id remissum, itaut non debeantur cambia, nisi ad rationem limitatam.

DISC. XVII.

Romana cambiorum, seu repetitionis.

De cambiis ab initio limitatis ad certam summam & ita exactis. An restitui debeant, quatenus cursus nundinarum tanti non importasset, Et quid ubi super dicto cursu esset diversitas inter nundinas, & plateas; cuius sit electio, An debitoris, vel creditoris.

Et debitore in se assumente onus transmittendi spaccia & girandi cambia, quatenus id non sequatur, ita ut cambia debeantur loco damnorum & interesse, An in istorum calculo haberi debeat ratio provisionum, vel potius istæ sint detrahendæ.

DISC. XVIII.

Romana cambii de Bifeis.

An contractus cambii sit licitus clericis; Et quatenus non, An id impediat cursum cambiorum, ne à debitore peti valeant.

Si capfor, qui deputatus est ad transmittenda spaccia, aliaq; gerenda cambiorum concernentia, efficiatur ex cessione creditoris eiusdem cambii dominus, seu utilitarius, An ex hoc cessata dicatur eius facultas, stante quod in contractu data non est facultas creditori cambiandi cum se ipso.

DISC. XIX.

Romana continuationis cambii.

An post restitutam fortem possit creditor continuare sub cambiis, & recambiis fructus, seu cambia quæ remaneret debenda.

DISC. XX.

Romana, seu Bonon, literarum cambii.

Cujus periculo cedat decoctio, An mandantis, seu scribentis literas cambii post illarum acceptationem, vel mandatarii qui literas acceptavit, & adhuc non implevit. Velejus in cuius gratiam scriptæ sunt.

DISC. XXI.

Romana literarum cambii.

An, & quando adfectus, cui literæ cambii solvendæ sunt in casu non implementi à mandatario, teneatur protestari, aliaque diligencias facere contra istum, ut contra scribentem, seu mandantem habere possit regressum: Et de differentia literarum cambii, quæ scribuntur per Italiam, ab illis quæ scribuntur per Hispanias, Et de voto Cordubæ super cambiis Hispaniarum.

DISC. XXII.

Neapolitana literarum cambii.

De regressu competente contra scribentem literas cambii ob illas non impletas à mandatario, An & quando cesset ob protestationem non factam in tempore, præsertim, in Regno Neapolitano stante dispositione pragmat. 6. de literis cambii, & de processu exequutivo de super competente.

DISC. XXIII.

Bononiæ Cambii.

Onus cambiandi susceptum per debitorem, seu receptorem pecuniæ ad certum tempus, seu certas nundinas, An duret in futurum donec pecunia restitatur, postissimè dum partes, verbis, & factis id agnovverunt.

Onus prædictum an cesset per mortem debitoris, seu suscipientis; Et qualem contractum contineat hæc susceptio pecuniæ ad cambiandum.

An sit licitum cambium, ubi dator pecuniæ scit illam per recipientem in alios usus esse convertendam, Et de expensis provisionum, An & quando cedant necne ad commodum creditoris, vel potius à cambiis defalcari debeant. Et si aliquid plus ob cambia solutum est, an ipso jure imputetur in fortem.

DISC. XXIV.

Romana locationis vena.

An in cambio detur usura ob mixturam alterius contractus, seu ratione certi lucris, Et quatenus detur, an talis mixtura, ex qua resulter usura, vitiet etiam ipsum cambium, vel potius, isto valido permanente, illa vitietur.

DISC. XXV.

Romana, seu Neapolitana literarum cambii.

An & quando decoctio mandantis, seu scribentis literas cambii cedat damno mandatarii, seu correspondens, qui illas acceptavit, vel potius adjecti, cui earumdem literarum implementum fieri debebat, ac solutio facta est.

DISC. XXVI.

Ariminen, literarum cambii.

An scribens literas cambii teneatur de casu decoctionis mandatarii, seu correspondens cui directæ sunt eas non implementis, vel adjecti, cui solutio facienda erat, fuit negligens in præsentando, & exigendo literas, & non certiorando scribentem de renuentia.

DISC. XXVII.

Sopra la Validità de i cambii di Piazza.

In che differiscano da quelli di fiera, fatto in occasione della disputa avuta in Signatura di Gratia nella causa Romana Cambiorum trà la ragione bancaria di Filippo Valenti, & il Marchese Raimondo

do, della quale si tratta di sopra al disc. 2. & 2. e con la quale occasione si discorre di molte specie de cambi, Et quando in essi entri il sospetto dell'Usura.

DISC. XXVIII.

Romana ex excessivae solutionis.

An debitor assument in se curam, & onus cambiandi, ac sponte & pacifice solvendi cambia juxta taxam ab initio concorditer limitatam, vel detur jus, vel actio imputandi in sortem, vel respectiva reperendi id, quod excessivè solum esset, eo quia detectum sit, cambia per nundinas tanti non importasse.

DISC. XXIX.

Jannen. pecuniaria, seu partiti.

De acceptatione, ac implemento tracta, seu literarum cambii in nundinis, cum aliqua protestatione, ut vulgo dicitur sotto pretesto, An id alteret naturam negotii, ita ut solventi non competat illud jus, vel actio, quae alias contra scribentem, vel socios competet, ita ut solventi non competat illud jus, vel actio, quae alias contra scribentem, vel socios competet, ita ut solventi non competat illud jus, vel actio, quae alias contra scribentem, vel socios competet.

DISC. XXX.

Romana, seu Anconitana pecuniaria.

An tertius scribens eis, cui litera cambii diriguntur ab alio in computandis alterius, quod eas impleat, quia habere suum finem, remaneat exinde obligatus ad favorem implentis dictas literas cambii, seu tractam, si non sit idoneus ille, in cujus computum sit tracta.

EX SUPPLEMENTO

DISC. XXXI.

Romana, seu Tudertina Cambiorum.

De eadem materia, de qua supra, disc. 17. & 28. an

scilicet id quod excessivè pro cambiis per debitorem solum, & per creditorem respectivè exactum est, imputetur ipso jure in sortem, quam in dies, & tempora paulatim extenuet, cum illo calculo, qui vulgo scaletta dicitur.

DISC. XXXII.

Romana Cambiorum.

De eadem materia de qua supra, disc. 8. & 10. cum sequitur, an scilicet & quando cursus cambiorum detur etiam absque realitate literarum, seu spacciolorum in ratione damnorum & interesse.

Et an clericus possit facere istum contractum cambii juxta deducta supra, disc. 18.

DISC. XXXIII.

Romana literarum Cambii.

An & quando adjectus in literis cambii, vel in pagella vulgo pagaro actionem habeat contra eum, cui directae sunt, & an huic adjecto obtent illae exceptiones, quae obtare possent scribenti; Et quando quis dicatur adjectus rei suae, necne.

Ac etiam de eodem puncto, de quo supra, disc. 25. An scilicet quando ille, qui literas acceptavit, excusari possit ob superventam notitiam decoctionis, vel mutationis status scribentis.

DISC. XXXIV.

Brundisiana. Pecuniaria.

An ad effectum imputationis, vel repetitionis cambiorum, quae ob defectum justificationis indubitata pretenduntur, sufficiat probatio illorum solutionis, per solas quietantias, & solidationem computorum.

DISC. XXXV.

Romana, seu Mantuana.

De eadem materia, de qua disc. 9. & 32. Sive an scilicet onus cambii dicitur suscipi per debitorem in cambio contracto ad certum tempus, isto elapso exipire; Et an post decoctionem, vel mortem mercatoris deputati cesset cursus cambiorum.

INDEX ARGUMENTORUM IN DISCURSIBUS

Qui habentur in Tertia parte Quinti Libri, de Censibus.

DISC. I.

Oppeden. Censui.

De pacto rescissorio instrumenti censuales, & facultate reperendi sortem principalem ob non solutionem fructuum statutis temporibus, An improbetur per Bullam Pii V. & quatenus sic, An vitiet contractum, vel solum vitietur pactum.

Et an Bulla praedicta Pii V. sit recepta, vel servari debeat in omnibus in Regno Neapolitano.

DISC. II.

Tanen. Censui.

De nullitate census creati ex fructibus alterius census, An procedat solum ex Bulla Pii V. vel etiam de jure communi, & ex infectione usuraria, itaut census mereatur sanatione necne.

DISC. III.

Baren. Censui.

De sanatoria concessa per Signaturam cum clausula arbitrio Rotae, denegata ex eo quod tarde petita esset post latas sententias super census invaliditate, per quas questum dicitur jus debitori, ideoque non concedenda.

DISC. IV.

Sabinen. Censui.

De forma pecuniae numeratae per Bullam Pianam in censuum creatione praescripta, num impleatur per cedulam bancariam, sive per ordinem directum banco.

DISC. V.

Spoletana.

Si in matrice, seu originali imbreviatura instrumenti censuales reperta inter rogatus notarii mortui, non exprimat servatam esse formam Bullae Pianae, An id per notarium successorem in extensione instrumenti suppleri possit; Et an forma praedicta quamvis in instrumento non expressa probari possit per testes, vel alias extrinsecas probationes.

DISC. VI.

Urbevetana Censui.

De nullitate census ex defectu fundi censiti certi, quia esset impositus super bonis aliquorum Censitorum in genere; Et an haec exceptio impediat creditorem agentem in judicio executivo, vel in altero manutentionis.

DISC. VII.

Romana Censui.

An census creati possit super domo construenda cum pecuniis ad census traditis, itaut de tempore creationis, fundus census fructifer, & Capax non sit in rerum natura.

Et de impositione census sapiente veram alienationem, proindeque cadente sub extravaganti Ambrosio.

DISC. VIII.

Romana, seu Farfen. Censui.

An super re emphyteutica ad certas generationes concessa imponi possit census, itaut ex isto debeantur fructus necne.

DISC. IX.

Romana pecuniaria, seu census vitalitii.

De validitate, vel invaliditate census vitalitii ob

defectum fundi caparis; Et an hujusmodi census subiacet Bullae Pii V. super necessitate fundi fructiferi, & caparis, vel dari possit census personalis.

An per mortem creditoris fiat locus lucro sortis principalis, ubi debitor ex parte sua non implevit promissa; Vel potius ex capite non implevissent cesset lucrum; Et de aliis ad materiam census vitalitii.

DISC. X.

Praesentina Censui.

An & quando pactum repetitionis sortis principalis adjectum favore creditoris vitiet contractum censualem, illumque reddat usurarium, vel potius ipsum pactum vitietur.

DISC. XI.

Tuscanen. Censui.

De eadem materia facultas repetendi sortem principalem post certum tempus, an vitiet contractum, vel ipsum pactum vitietur; Et an haec exceptio sit apta impedire summariissimum possessorum manutentionis in quasi possessione exigendi fructus census.

DISC. XII.

Romana, seu Terracinen. Censui.

De eadem materia pacti obligantis debitorem census ad illum redimendum, An, & quando substatueatur, ubi non est ad favorem creditoris, sed tertii, puta fideiussoris, vel emptoris bonorum.

DISC. XIII.

Romana Salernitana.

An & quando detecto contractu censuali invalido ex defectu fundi non liberi, vel non caparis, debeantur necne creditoribus fructus.

Et an eorumdem fructuum census cesset, ubi ex eadem, vel simili causa creditor pullavit debitorem ad restitutionem sortis, atque mandatum contra ipsum obtinuit.

DISC. XIV.

Romana Reduccionis.

Census pertinens ad fideicommissum, An per gravatum, vel alium alienare prohibuit possit sbassari, & ad minorem summam reduci in praejudicium successoris venientis independentem, & jure proprio.

DISC. XV.

Perusina Censui.

De reviviscencia census extincti, vel novati mediante datione in solutum, vel sub alia conventionem imita sub certo implemento. An scilicet & quando obsequiam evictionem, seu non sequutum implementum reviviscat idem census cum cursu fructuum, vel remaneat simplex creditum.

DISC. XVI.

Civitatis Castellis Censui.

De eadem materia extinctionionis census per novationem ejusque transfusionem in aliud creditum, An ob non implementum reviviscat, itaut fructus debeantur.

DISC. XVII.

Florentina Legati.

An sub Legato stabiliunt veniant census, itaut isto-

INDEX CAUSARUM

Hoc titulo de Cambiis, ordine Alphabetico per Diceses dispositus.

A Cambii de Monfronis, disc. 9. Cambii de Manucis, disc. 10. Cambiorum de Sabellis, disc. 8. Cambii de Sfortis, disc. 6. Cambii de Vanninis, disc. 15. Cambiorum, disc. 1. Eadem cambiorum, disc. 2. Cambiorum, seu repetitio nis, disc. 27. Cambiorum, disc. 32. Seu Tudertina Cambiorum, disc. 31. Censui, disc. 16. Continuationis cambii, disc. 19. Excessivae solutionis, disc. 28. Literarum cambii, disc. 21. Literarum cambii, disc. 33. Seu Bononien. literarum cambii, disc. 20. Seu Mantuana, disc. 35. Seu Neapolitana literarum cambii, disc. 25. Locationis venae, disc. 24. Manutentionis, disc. 3. Partitorum, disc. 14. Pecuniaria, seu cambiorum, disc. 13. Seu Anconitana Pecuniaria, disc. 30. Pecuniaria de Benettis, disc. 7. Pecuniaria de Vecchiis, disc. 11. Piazza, disc. 27. B Bononien. literarum cambii, disc. 7.

istorum Fructus cadat sub dispositione facta de redditibus bonorum stabiliū, Et an sub istorum nomine veniant pecuniæ investitæ super Montibus.

D I S C. XVIII.

Romana pecuniaria de Maximis.

Census consignativi, an importent onus reale fundi censiti, vel potius personale, ad effectum videndi. An donato, vel legato fundo censito, onus census pertineat ad donatorem, vel hæredem restatoris, vel potius ad donatarium, seu legatarium.

D I S C. XIX.

Romana diminutionis Censui.

De censu imposto super officio Custodis unius portæ Civitatis, ac emolumentis ex huiusmodi custodia provenientibus. An cesset in toto, vel in parte per huiusmodi emolumentorum cessationem, vel diminutionem, de mandato Superiorum, seu ex alio casu sequutam.

D I S C. XX.

Ariminen. census.

De materia præscriptionis, seu præsumptæ extinctionis census ob longissimam cessationem ab exactione, ac respectivè solutione fructuum.

D I S C. XXI.

Romana retentionis.

An & quando creditori censuario, seu ejus cessionario competat retentio bonorum debitoris pro debito fortis principalis adversus creditores posteriores.

D I S C. XXII.

Romana extinctionis census.

An & quando extinctio census fieri possit per usufructuarium in præjudicium proprietarii, seu ejus, qui vocatus est, per mortem illius, ad cuius favorem sub nomine usufructus de censu per creditorem dispositum fuit.

D I S C. XXIII.

Romana fideicommissi de Alicornis.

De valida, vel invalida extinctione census facta cum hæredè gravato in præjudicium vocatorum ad fideicommissum.

D I S C. XXIV.

Romana census.

An extinctio census validè fieri possit cum eo procuratore, cum quo creatus fuit, & qui etiam ad fructuum exactionem deputatus erat.

D I S C. XXV.

Tudertina Censui.

Malè exinguens censum non servata forma in ipso instrumento censuali adjecta favore tertii, cujus cautela solam sortem principalem respiciat, An teneatur ad illa interclusoria, ad quæ tertius actionem habet contra creditorem, cum quo census extinctus fuit.

D I S C. XXVI.

Camerinen. Censui.

An & quando depositum fortis principalis dicatur bene, vel malè factum pro extinctione census, ita ut ejus periculum cedat damno debitoris, vel respectivè creditoris.

D I S C. XXVII.

Romana extinctionis census.

De validitate, vel invaliditate depositi fortis facti post elapsam bimestre in Bulla. *Piana* præscriptum.

D I S C. XXXIII.

Romana pecuniaria.

De extinctione census, ac cessatione fructuum,

ex eo quod creditor efficiatur dominus fundi censiti, Et quid si ex facto merè voluntario desinat ille possideri, An census reviviscat.

D I S C. XXIX.

Romana census de Maffeis.

Cessio census quando dicatur facta translativè, vel potius extinctivè, ad diversos effectus, illum præsertim, An in huiusmodi cessione per mulierem, vel alium prohibitum contrahere sine solemnitatibus statutariis, ista requirantur; Et an hæres debitoris censuarii possit translativè acquirere censum.

D I S C. XXX.

Imolen. Censui.

De constitutione *Clementis Octavi* disponente, ut per Communitates imponi non possint census præter formam sibi præscriptam. An procedat in censibus impostis per aliquos particulares, quamvis revera pro Communitate deservientes.

D I S C. XXXI.

Sabinen. Censui.

Imposito censu super fundo alieno, vel incapaci, quem debitor asseruit proprium capacem, absque eo quod creditori de tempore impositionis dictæ incapacitas innotesceret; An sequuta fundi evictione, seu aliis superventis notitia, quod fundus esset alienus, vel incapax, cesset cursus fructuum, qui in futurum exigere non possint.

EX SUPPLEMENTO

D I S C. XXXII.

Romana reductionis census.

An & quando Princeps possit, vel debeat reducere fructus censuum jam impositorum ad minorem summam, illamque taxare, etiam in futurum.

D I S C. XXXIII.

Romana Censui.

De peremptione census ob peremptionem fundi censiti quamvis postea reedificetur.

D I S C. XXXIV.

Romana Censui.

An ratione falsæ assertionis super pertinentia, vel libertate fundi censiti, qui delegatur non proprius, vel aliis hypothecis, & vinculis obnoxius, fiat locus, nec ne rescissioni contractus & repetitioni fortis; Vel potius admittatur subrogatio alterius fundi.

D I S C. XXXV.

Collen. Censui.

De sanatoria census ob non servatam formam pecuniæ numeratæ; Et de justificatione clausulæ *Constitutio de vero credito*.

Et an defectus dictæ formæ vitiet totum contractum, vel potius in ea parte, in qua defectus adit.

D I S C. XXXVI.

Florentina census vitalitii.

De eadem materia, de qua supra, *disc. 9.* an scilicet *Piana* Constitutio super forma creandi census procedat in censu vitalitio, tam respectu formæ pecuniæ numeratæ, quam respectu fundi certi.

D I S C. XXXVII.

Aquipendii census.

An requisita per Constitutionem *Pianam* quamvis in instrumento census non explicata, justificari possint aliundè etiam per præsumptiones & argumenta, sive ob eorum interventum in alio instrumento eodem tempore confecto.

D I S C.

D I S C. XXXVIII.

Mutinen. census.

An extinctio census fieri debeat in ea præcisa specie monetæ, in qua est constitutus, vel sufficiat deponere æquivalentiam in altera specie monetæ; Et de defectu depositi non integri, an & quando causet illius nullitatem.

D I S C. XXXIX.

Beneventana Censui.

An census extinctio invito creditore fieri possit absque integra oblatione de deposito fructuum ob illorum illiquiditatem, sive ob dilationem datam ad eos solvendum, aut ob aliquam assignationem de eis factam.

D I S C. XL.

Albanen Retractus.

De retractu prælativo competente Creditori censuario in alienatione fundi censiti, an procedat quando census sit malè impositus, Et quando hypothecæ generales reddant fundum incapacem census.

Et an ista prælatio competat cessionario, & post disiectam factam a debitore.

D I S C. XLI.

Lucana Prælationis.

De eadem materia, de qua *disc. preced.* prælationis competentis creditori censuario in empione fundi censiti, an locum habeat in promissione de vendendo; Et in venditione concepta cum pacto resolutivo, sive quomodo aliàs evitari possit.

D I S C. XLII.

Sarzanen. Censui.

De censu super fundo alieno de consensu domini; Et de istius consensus verificatione.

D I S C. XLIII.

Neapolitana Censui.

An census de cuius initio, sive impositione non constat, sit redimibilis, necne ad præscriptum *Piana* Constitutionis; Et an census sit potius consignativus, vel reservativus, aut è contra.

I N D E X C A U S A R U M

Hoc titulo de Censibus, ordine Alphabetico per Diceses dispositus.

A	N	P
Albanen. retractus, disc. 40.	Neapolitana census, disc. 43.	Pecuniaria, disc. 28.
Aquipendii Censui, disc. 37.	O	Pecuniaria de Maximis, disc. 18.
Ariminen. census, disc. 20.	O	Pecuniaria, seu census vitalitii, disc. 9.
B	P	Reductionis censuum, disc. 32.
Baren. census, disc. 3.	Perusina census, disc. 15.	Reductionis, disc. 14.
Beneventana census, disc. 39.	Prænestina census, disc. 19.	Retentionis, disc. 21.
C	R	Salviani, disc. 13.
Camerinen. census, disc. 26.	Romana Censui, disc. 7.	S
Civitatis Castell. census, disc. 16.	Census, disc. 24.	Sabinen. census, disc. 4.
Collen. census, disc. 35.	Census, disc. 33.	Census, disc. 31.
F	Census, disc. 34.	Sarzanen. census, disc. 42.
Florentina census vitalitii, disc. 36.	Seu Terracinen. census, disc. 12.	Spoletana, disc. 5.
Florentina Legati, disc. 17.	Diminutionis census, disc. 19.	T
Imolen. census, disc. 30.	Extinctionis census, disc. 22.	Tranen. census, disc. 2.
L	Extinctionis census, disc. 27.	Tudertina census, disc. 25.
Lucana Prælationis, disc. 41.	Seu <i>Farsen.</i> census, disc. 8.	Tuscanen. census, disc. 11.
M	Census de Maffeis, disc. 29.	V
Mutinen. Censui, disc. 38.	Fideicommissi de Alicornis, disc. 23.	Urbevetana, disc. 6.

I N D E X A R G U M E N T O R U M
I N D I S C U R S I B U S

Qui habentur in Parte Quarta Quinti Libri, de Societate officii.

D I S C. I.

Perusina Societatis officii.

An societatis officii lucro sit locus per mortem ejus, sub cuius vitæ periculo posita est, si de tempore, quo inita fuit, ignaris contrahentibus, talis persona erat graviter infirma, & in subsequente mortis periculo constituta.

D I S C. II.

Romana Societatis officii.

De lucro societatis officii per mortem ejus, sub cuius vitæ periculo contracta est, An & quando

impediatur ob non præstitum fideiussorem, vel aliud non implementum, Et quando istud remissum censetur.

Tempus initæ societatis quomodo sit computandum, & quando incipiat. Et an per diversam observantiam solvendi fructus censetur novata prima conventio.

D I S C. III.

Romana lucri societatis officii.

De eadem materia lucri fortis per mortem, quando illi necne defectus implementi.

D I S C.

DISC. IV. Romana nullitatis societatis officii. An dissoluta societas per mortem creditoris absque eo quod factus esset locus lucro, illa renovari possit cum uno ex duobus heredibus; Et quatenus id fieri non possit pro rata spectante ad coheredem absentem, An substatueatur pro rata spectante ad eum qui contraxit.

DISC. V. Romana Renovationis. Fidejussor debitoris in societate officii, An possit in praedictum principalis absentis, vel ignari renovare societatem, sive alteram ex integro contrahere, ut priorem dissolvere; Et quid ubi ipsemet fidejussor est etiam creditor, An id agere possit ad proprium commodum.

DISC. VI. Romana solidationis computorum. An unus & idem possit esse debitor & creditor societatis officii, & quando id sit compatibile. Inita societate inter officialem & duos creditores infolidum pecunie dadores, An per mortem unius ex istis societas dissolvatur.

DISC. VII. Romana nominationis. An cessarius societatis officii mutare possit personam, sub cuius vitae periculo illa currere debeat, ac exercere talem nominandi, seu mutandi facultatem socio cedenti attributam, Et de materia dissolutionis societatis, quando illa sequi dicatur per mortem cedentis, vel per mortem cessarii.

DISC. VIII. Camerinen. societatis officii. An societas officii contrahi possit per eum qui non est officii titularis, sed fructuum emolumentorum reservatarius, Et quid e converso, an contrahi possit per Titularem, ubi alter est fructuum & emolumentorum reservatarius.

Et an idem reservatarius qui societatem contraxit, praestando nudum nomen in gratiam alterius qui pecuniam recepit, ac bonam fidem recognovit, possit ex cessione creditoris officii creditor, ita ut ad eum commodum continuet, & duret societas.

DISC. IX. Romana societatis officii. De fructibus non debendis post dissolutionem per dissolutam societatem per dissolutam; Et de renovatione societatis facta per solum officialem absente creditore, An valeat, & an sufficiat ratificatio tacita & conjecturalis.

DISC. X. Romana, sive C. An in societate officii fructus decursi converti possint in sortem principalem, novam societatem excis creando.

DISC. XI. Romana societatis officii renovata. An & quando post dissolutionem societatis officii per mortem, vel dissolutam, adhuc debeantur fructus ei, qui dedit pecuniam ad societatem; Et aliqua de tacita renovatione cum herede; Et an exceptio fructuum male solutorum impediatur processum executivum pro solutione sortis principalis.

DISC. XII. Compendium materiae societatis officiorum. De origine, seu introductione contractus societatis officiorum in Romana Curia a deo frequentis, & usitati, An ille in utroque foro censeri debeat licitus necne; Quid verè, & proprie contineat, & quae ratio illum substatueat, Et de pluribus eius requisitis, & quaestionibus in eo cadentibus.

EX SUPPLEMENTO

DISC. XIII. Farfen. Praedii. An dissoluta societas officii fieri debeat tam officiali, quam fidejussori, vel Recognitori bonae fidei, stante pacto, quod fiat tam uni, quam alteri, & de eiusdem dissoluta reproductione, & adnotatione in margine instrumenti.

DISC. XIV. Romana societatis officii. An & quando mutatio periculi vitae attendatur, ac impediatur lucrum, quamvis mors prioris personae sequatur infra terminum quindecim dierum.

INDEX CAUSARUM

Hoc titulo de Societate officii, ordine Alphabetico per Dioeceses dispositus.

- Camerinen. Societatis officii, disc. 8.
Farfen. Praedii, disc. 13.
Perusina Societatis officii, disc. 1.
Romana sive, &c. disc. 10.
Lucri Societatis officii, disc. 3.
Nominationis, disc. 7.
Nullitatis Societatis officii, disc. 4.
Renovationis, disc. 5.
Societatis officii, disc. 2.
Societatis officii, disc. 9.
Societatis officii renovatae, disc. 11.
Societatis officii, disc. 14.
Solidationis computorum, disc. 6.
Compendium materiae societatis officiorum, disc. 12.

JO. BAPTISTAE CARD. DE LUCA Libri Quinti Pars Prima, DE USURIS, ET INTERESSE.

FIRMANA PRO PAITINIS CUM BENETTIS.

DISC. I.

Discursus arbitrarentalis pro veritate.

De contractu trino, seu de tribus contractibus, societatis, assicurationis sortis, & assicuracionis lucri; An eodem tempore cum eadem persona celebrari possit; Et quid ubi dicti tres contractus non exprimuntur, sed datur simpliciter pecunia sub certo lucro? An subintelligantur pro eodem lucro substatuendo.

SUMMARIUM.

- 1 Falli series.
2 Ex pecunia non dantur accessiones.
3 De contractu trino, seu triplici contractu, societatis, & duplicis assicuracionis sortis, & fructuum, quod valeat.
4 Non est necessaria explicita conventio dictorum trium contractuum, sed sufficit implicita.
5 De conclusione, de qua, n. 3. quod non valeat.
6 In materia usuraria, alii que materiae fori externi, Canonistis potius, quam Moralibus est deferendum.
7 Dicitur contractus ex sensu Rota substatuuntur ex intervallo.
8 Decisiones Rota non attenduntur in eo, quod dicuntur incidere.
9 Minusque allegari possunt pro decisionibus, ubi pendet revisio.
10 De conf. 520. Romani, ut sic receptum.
11 Expenditur cap. per vestras, de donat. inter vir. & uxor.
12 Quando procedat opinio Moralium, de qua, n. 13.
13 De differentia inter forum internum, & externum in materia usuraria.
14 De differentia inter casum in quo dicitur tres contractus explicite deducantur, & quando tacite.
15 Major urget suspicio, ubi dicitur contractus fuisse super pecunia, quam si super animalibus, & aliis rebus.
16 Etiam in casu quo dicitur conventio trium contractuum sit licita, requiritur congrua recompensa assicuracionis.
17 An observantia, & consuetudini sui deferendum in hac materia.
18 Quando dispositio text. in cap. per vestras locum habeat, & an favor alimentorum in hoc operetur.
19 De contractu, per quem datur quis alteri pecuniam ad eam trahendam, & girandam super cambiis.
20 Quando substatuuntur tres contractus praedicti etiam in sensu Canonistarum.

Antonius Benettus Bergomensis in Urbe negotiator, de anni respectu 1613, 1616, 1625, & 1640. plures dedit pecuniarum summas Aurelio, & Jo. Baptista fratribus de Paitinis pariter Bergomenibus, ejusque atinentibus in Civitate Firmana negotiatoribus, ut illas eorum riscio traficantes sibi responderent de lucro ad rationem quinque pro quolibet centenario, & anno; Mortuis autem tam dante, quam recipientibus, inter eorum heredes ortae fuerunt controversiae super capitulum restitutione, ac respective fructibus, seu lucris, praedictibus heredibus recipientium, nedum ad aliqua lucra, quae debenda remanebant, non teneri, verum etiam cum solutis, utpotè usurariis ipsam sortem extinctam esse, potissime quia supponebatur aliquam notabilem dictae pecuniae partem, vel ob deoctionem debitorum, & corresponsalium, vel ob alia accidentia perisse, atque ut vulgo inter negotiatores dicitur, jam riscum incurrisse. Unde benevolentes, dictas controversias ore tenus compromiserunt in utriusque partis respectu Advocatos pro veritate examinanda, quorum unus ego fui ex parte dictorum de Paitinis electus.

In congressu igitur habito cum altero Advocato electo ex parte creditorum, non dubitabatur de principio in Romana Curia absoluto, quod ex pecunia tanquam de sui natura sit nullum lucrum, nullaque accessio percipi potest extra usuram, non dato legitimo titulo lucrorum, seu accessio-nis justificativo, quo cessante, cum mutuum debeatur esse gratuitum, omnique accessio usuraria dicatur, exinde de plano resultat, ut quicquid in eorum causam solutum esset in sortem imputandum sit.

Credebat tamen alter Advocatus adesse titulum dictarum accessionum justificativum, quem trinum Canonista, & Morales nuncupare solent, resultantem ex concursu trium contractuum. Primo scilicet societatis, in qua unus ponat pecuniam, alter operam. Secundo assicuracionis sortis principalis, quam pecunia receptor faciat. Et tertio assicuracionis certi lucri, quam idem receptor, qui pecuniam negotiaturus est, pariter faciat ad tollendas contentiones super rationum redditione, ac lucrorum quantitate; Quam contrahendi speciem licitam esse, quamvis cum eadem persona ab initio, & contemporaneè fiant, post Major, quem omnes in antesignanum allegant, tenent Navarr. in manual. cap. 17. num. 254. & in cap. si generaberis 14. notab. num. 32. & segg. ubi late hanc opinionem ab impugnacionibus Soti, & Cajetani tueri conatur, & sequuntur plene Lessius de just. & jur. par. 2. cap. 25. num. 22. cum segg. Bonac. de contract. disp. 3. q. 3. punct. 1. num. 2. Dian. par. 1. tra. 7. 8. de contract. rel. 30. De Lugo de just. & jur. disp. 30. num. 42. & segg. plenè Scaccia de camb. §. 3. glof. 3. n. 36. & segg. mult.